

Sme nepoučiteľní?

Život včiel, vývoj jednotlivcov i celého včelstva zásadne ovplyvňuje výživa. Výživa spája v sebe zdravotné, produkčné a ekonomické aspekty. Na zdravotný stav včiel výrazne vplyva a formuje zdravotnú kondíciu všetkých štruktúr včelstva spotreba energie. Výživa, zdravie a hospodárenie včelstva sú navzájom prepojené systémy. Problematiku hladu včelstiev vo svete a v jej jednotlivých regiónoch skúma viacero významných inštitúcií a organizácií.

Otázkami definovania pojmov súvisiacimi s výživou a hladom včiel sa na Slovensku zaoberajú najmä odborníci z veterinárnej sféry, šľachtenia a najmä výskumu nových odrôd rastlín.

Hlad, aj na základe uvedených zdrojov, možno jednoznačne zaradiť medzi fenomény, ktoré hýbu včelárskym svetom. Najelementárnejšími časticami sú živiny. Keresteš J. (2011) ich definuje ako „látky prijímané stravou, ktoré zabezpečujú vývoj a udržiavanie rovnovážneho stavu a vývoja všetkých štruktúr a funkcií organizmu.“ Prijímaním živín si organizmus uspokojuje biologické nutričné potreby, ktoré sú opísané ako ich uspokojovanie pravidelným prívodom kvantitatívne a kvalitatívne vhodnej potravy, je podmienkou existencie organizmu, jeho zdravia, reprodukcie, pracovnej sily aj včelieho rodu.“

Pojem výživa zahŕňa „komplex procesov, ktorými včelí organizmus prijíma a zužitkováva látky nevyhnutné na úhradu nepretržitého energetického výdaja, na stavbu a stálu obnovu tkanív a na zabezpečenie jeho fyziologických funkcií. Ak výživa nie je dostatočná či vyvážená, môže dochádzať k vážnym poruchám. Naša pozornosť je zameraná hlavne na výživu spôsobenú nedostatočným príjmom potravy a nedostatočným príjmom jednotlivých komponentov.

Stav, keď je príjem potravy včely dlhodobo menší, ako sú jeho minimálne energetické požiadavky, sa prejavuje podvýživou.

Nedostatočná výživa, jej nevhodná skladba a chronický hlad - stav, keď príjem potravy včely je dlhodobo menší, ako sú jeho minimálne energetické požiadavky, je najčastejšou príčinou narušenia zdravia včelstva, prepuknutia choroby.

Pojmy – nedostatočná výživa, zraniteľnosť hladom, chronický hlad, chronický hladomor už nie sú len abstraktné opisy z vedeckých štúdií zahraničných včelárskych časopisov o výžive včiel, žiaľ, aj u nás sa stali realitou. Zasahujú včelstvá komplexne.

Podvyživené včelstvá nevedú aktívny život. Je pre nich fyzicky veľmi náročné pracovať alebo vykonávať akékoľvek aktivity. Zvlášť nebezpečná je podvýživa u lariev, mladušiek a matky. Podvyživené larvy nerastú, nevyvíjajú sa tak rýchlo ako zdravé. Neustály hlad oslabuje ich imunitný systém, podvyživené včely robí náchylnejšími na rôzne ochorenia a infekcie. Podvyživeným a hladným včelstvám sa darí menej plodovať, sú s podváhou a slabé, pričom samé musia čeliť zvýšenému riziku úmrtia.

Stojíme zoči-voči problému, ktorý sme dosiaľ v tomto rozsahu nepoznali.

Príčin, ktoré spôsobujú hlad a jeho dôsledky vo svete, vrátane podvýživy včiel je viacero. V zásade ich možno rozdeliť na prírodné a tie, ktoré vyvolal človek svojou činnosťou. Oba činitele – príroda aj človek – dokážu vyvolať obrovské zmeny v pestovaní plodín, obchode na potravinovom trhu a majú vplyv aj na každodenný príjem potravy včiel na celej planéte.

Sprírodné prírodné javy ako suchá, prudké lejaky spojené so záplavami, ale tiež sopečné erupcie, zemetrasenia a prílivové vlny cunami ročne ohrozujú milióny ľudí i včelstiev našej planéty. Prírodné živly čoraz častejšie ničia úrodu na poliach, úle, ľudí i včely dokážu pripraviť o ich živobytie alebo ich zahubia.

Je dokázateľné, že človek svojimi aktivitami negatívne ovplyvňuje ekosystémy, z dlhodoobej perspektívy ohrozuje dokonca prírodné predpoklady existencie ľudstva, ohrozuje hospodárske a sociálne podmienky života včiel. A predsa sme nepoučiteľní!

Pamätajte: Keď umrie posledná včela, človek tu už dávno nebude.

Ing. Milan Rusnák, predseda SZV

Z obsahu

Ing. Milan Rusnák:	
Sme nepoučiteľní?	173
Josef Brezina:	
Včelársky deň členov ZO SZV	
Poprad a Spišské Bystré na Paseke	174
Miroslav Novák:	
Rudolf Mičieta by sa dožil 111 rokov	175

Doc. Ing. Róbert Chlebo, PhD.:	
Najhorší včelársky rok za posledných	
päťdesiat rokov	176-177

František Bizub:	
Kalendárium včelára – september	178-179

Ján Repka:	
Zachráňme, čo sa zachrániť dá.	180

Ing. Peter Šedík, PhD.:	
Čo prezradil monitoring ponuky včelieho medu	
vo vybraných obchodoch	181

Doc. MVDr. Juraj Toporčák, PhD + kol.:	
Hniloba včelieho plodu	
zostáva aktuálnou hrozbou.	182-183

Ing. Zuzana Juričková, PhD.:	
Ako včeláriť ekologicky IV.	184-185

Ing. Richard Šnider:	
O sršňoch trošku inak	186-187

Mária Kováčová:	
Zaujímavosti	188

Spoločenská rubrika	189
Medové mňamky	190
Krížovka	190
Inzercia	191-192

Fotografia na obálke:

Posledná ponuka včelej znášky v roku z prírodných záhrad. Mestá i vidiek sa menia, už nie sú cieľom úsilia gazdiniiek záhony pestro sfarbených kvetín, čoraz viac ich nahrádzajú anglické trávniky. Žiaľ, na nich sa včela nenapásie.

Snímka: Ján Repka

Toto číslo vyšlo 24 augusta v náklade 9000 výtlačkov, uzávierka bola 10. augusta. Októbrové vydanie časopisu má uzávierku 11. septembra.

2016

2017

2018

2019

